

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. február 25.

46. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Uj Wurzer ház). I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A máglya.

A halotthamvasztó-kemence megalkotásáért nemes mozgalmat indított meg a Hamvasztás szerkesztősége. A jelen korban már, úgy gondolom, a nemzetek felvilágosodásának ennek az eszmének a megvalósítása képezi az egyik legszebb, legideálisabb jelét, leküzdvé magukban azt az elfogultságot, amely minduntalan megszállja lelkünket, valahányszor egy-egy újítás kopogtat a szabidgondolkodásunk fakilincses ajtaján. Uj itt nálunk ez a gondolat, pedig már az ókori bölcsesség sem lelt benne semmi kivetni valót. Csak akkor látjuk mennyire szokatlanul hat újdonságában, amikor a cselekedet terére vagyunk kénytelenek lépni, amelyről hisszük és tudjuk, hogy jó művelt néphez való, csak hogy szokatlan, járatlan ösvény előtt állunk. Akik hívei vagyunk ennek az emberiesen nemes mozgalomnak, azoknak csak kellemesen izgató tudat erre az új ösvényre való lépés, a holt emberi testnek a tisztítóüzetnek való átadása, ami szinte vigasztaló gyanánt hat azokra akik temetnek. Mert alig is lehet szó temetésről, amikor megvalósítva ezt a vágyat, a halottat a tűz zsarátnokának engedjük át.

De egy ólomként súlyos elfogultság szállja meg a tömeg lelkét, amikor erről a gondolatról hall. Egy választat előtt találja magát, mint Herkules, akinek a bűnös élvezetek és az erény kínált utat. A tömeg lelke előtt is két ut áll ennél a kérdésnél: haladni tovább is bizonyos lelki elvakultságban, amelynek világában a babonák denevérei suhognak borzalmasan, sejtelmek misztikus világában; vagy sarkonfordulni ettől a világtól, meghódolni annak, amely a tudomány igazságaival helyettesíti a rémképek tömkelegét. Azok, akik restellik bevallani, hogy szintén ezeknek a hatásai alatt vannak, kikleküen apellálnak a tömeg elfogultságára.

Pedig ez nem alkothat érvet a késlekedésre, amikor egy közegészségi kérdés megoldása előtt állunk. Nemes eszmét, ha kell, teoretória nélkül is egygyé kell tennünk a nép szellemével. Az első magyar királyt is szentté avatták, pedig véres harcok, tömeges emberöldöklések árán juttatta diadalra a pogányok közt a Hitet. A halotthamvasztó eszméje is a hit kérdése. A civilizáció vallásának egy alkotóeleme, amelynek érvényt szerezni egy legszen- tebb feladat.

Magyarországon pedig nem új a hamvasztások gondolata. Csak hogy az élők elhamvasztása volt ez amelyet nem a kor vétké, hanem a gondolatvilágnak elsúlyedtsége okozott. A máglyán hamvadtak el a „boszorkányok“, az ördögös emberek a legborzasztóbb kínok között és az emberek homályos képzeleteinek áldozatai gyanánt. A halottak elhamvasztásának gondolata pedig még nem tudott annyi teret hódítani magának, hogy ebben az országban annyi holttestet égessenek el, mint

amennyi élő embert vetettek már máglyára. A műveletlenségnek több áldozata van már, mint a megmentett lelke a fölvilágosodottságnak. Háládatlan, kétséges feladat még ma is egy szabadon gondolkodó csapat katonájává szegődni, de minden egyes ember, aki hozzája csatlakozik, az emberiség általános művelődési kérdésének használ. A máglyák korszakát — a halotthamvasztó korszakának kell követnie. Az éjszakát a pirkadó hajnalnak, egy elfogult szellemű kort pedig egy felvilágosodott világnak kell követnie!

k. n.

Fiume második vasútja.

Régi eszme — régi terv.

A második fiumei vonal már nagyon sokszor volt aktuális. De a megoldás felé sehogyssem akar közeledni a rég vajudó terv. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, amikor miniszteri székét elfoglalta, programjába vette és a nagy nyilvánosság elé hozta a Fiuméhez vezető második vasutvonalat. A kereskedelmi miniszternek az említett kijelentése éppen arra mutat, hogy programjában kiinduló pontja nagyon is helyes, mert Fiume legnagyobb bajára helyezi a súlypontot, arra, hogy a fiumei kikötőt az ország belsejével minél erősebb, minél jobb kapcsolatba hozzuk.

Egyetlen tengeri kikötőnk olyan fekvésű hogy belülről odavezető víziutal hozzáférti egyelőre lehetetlen. Az ország belsejével tehát csak vasutvonalal köthető össze.

Fiume forgalma Triesztéhez viszonyítva kétségkívül kisebb, talán akkora, mint Trieszté volt a múlt század kilencvenes éveiben. Várhatjuk, hogy ez a mintegy 17 évnél időközönként megmarad továbbra is s a forgalom ugyanolyan időközben fog Fiumében akkorára növekedni, amekkora jelenleg Trieszté. Triesztéhez ma Ausztria belsejéből két vasúti vonal vezet. Az egyik a Déli vasut vonala két vágánnyal, a másik az Államvasut vonala egy vágánnyal. Mindkét vonalnak esés viszonyai a fiumei egyetlen Máv. vonalhoz képest körülbelül kétszeresek, mert míg Trieszt vonalainak a legnagyobb emelkedése 10—12%, addig a fiumei vonal 25% emelkedésű. Míg a Triesztéhez vezető vasutak legmagasabb pontjai mintegy 500 m-rel esnek a tenger színe fölé, addig a fiumei vonal 800 m-re emelkedik.

Ma tehát Trieszt az egyvágányú, de félakkora emelkedésű Staatsbahnon több mint kétszer akkora, a kétvágányú és szintén félakkora emelkedésű Südbahnon, több mint négyszer akkora forgalmat bonyolít le, mint Fiume az egyetlen, nagy emelkedésű Máv. vonalon. Ma tehát Trieszt vasúti vonalai több mint hatszor akkora forgalmat bonyolítanak le, mint a Máv. fiumei vonala. Minthogy pedig Fiume 10—15 év múlva összes forgalomban el akarja érni a mai trieszti forgalmat, vajjon hogy fogjuk ezt akkor lebonyolítani.

Közelfekvő gondolat a mai fiumei vonal második vágányának megépítése. Ha ez meg lenne, akkor a kétvágányú vonal kedvezőtlen esésviszonyok következtében körülbelül csak annyit érne, mint a Staats-Bannak ma meglévő egyvágányú vonala. Hiányzanék tehát még egy teljes kétvágányú s kedvező esésviszonyú vonalnak az építése.

Ha jobban szemügyre vesszük Modrus-Fiume-megyét és az öt szegélyező tengerpartot s tekintetbe vesszük a vasutépítés mai technikai fejlettségét, akkor azt látjuk, hogy a meglévő vonaloknál sokkal kedvezőbb esésű új vonal építése éppen nem lehetetlen. Az új vonal valahol Ogulin tájékán ágazhatnék ki és dél felé vonulva, megkeresné a Nagykapela-hegységen át a legkedvezőbb utat, enyhén ereszkednék le a tengerpartra, amelyen hosszabb utat futva be, érné el Fiumét.

Közelebbről szemlélve ennek a második vonalnak a kérdését, önkéntelenül fölmerül egy nagyon közelfekvő gondolat. A magyar kormány a kiegyezésben kötelezettséget vállalt a magyar-dalmát vasut kiépítésére. Ez a magyar-dalmát vasut valahol Modrus-Fiumén és Líka-Krbavamegyén át vezetne a dalmát határra. Helyzete tehát olyan, hogy a mai fiumei vasutvonal ennek az építésre már elhatározott dalmát vasutnak részét alkothatná. Ezzel nemcsak megrövidülne az építendő új vonal, de a minket terhelő dalmát vasutnak egy csekély részéből tényleges, közvetlen hasznunk is volna.

Ez az új terv, amely a réginek a módosítása, éppen arra a sorsra jut, mint a régi. Nem lesz meg, mert nincs meg hozzá a szükséges pénz.

A kivándorlás kalózái.

Hogyan csábit kivándorlásra a B. Karlsberg-cég? — Emberszállítás és a törvény. — A fiumei utlevél.

A magyar munkás keresett árucikke az amerikai emberpiacnak. Nem csodálkozunk tehát, hogy az emberáru lífálására Antwerpen, Bréma és Hamburg minden lelketlen hajóügynöksége pályázik. Az a körülmény, hogy a kivándorlás az ország halálos veszedelme s hogy ennek megállítására a törvény úgy intézkedik, hogy utlevéllel csak Fiumén keresztül lehessen kivándorolni, egyáltalán nem zavarja ezeket az urakat. A törvény betűje nekik nem hajt jövedelmet. Az utlevél nélkül kiszöktetett utasok ellenben valóságos fejsz tehének, akik pénzt, sok-sok pénzt adnak azért, hogy a hajózási ügynökök tiltott uton felhajtják őket, az ócsón kiaknázható emberre szomjas amerikai földdarabra.

A veszedelmesebb emberkerítők közé tartozik a B. Karlsberg hamburgi cég. Magyar nyelven fogalmazott nyomtatványokkal árasztják el azokat a helységeket, ahol némi elégtelenséget tapasztalnak s csak egy embert kell hogy megkerítsenek, a többi meg már magától.

A csábitgatás eszközei között szerepel egy zöld papíron nyomtatott prospektus, mely 5—6 napos futárhajókról szól; mintha a kivándorlók tulnyomórészt harmadosztályú utasaira épen futárhajók várakoznának. A prospektus tuloldalán vannak elhelyezve a csábitás aknáit. Fel van sorolva, hogy micsoda mesevilág hajó, melyen az utazás törtérik. Világsoda! Kélcemeletes! Saját napilapja van! Szikrasürgöny állomás, melyeknek segítségével a tenger közepén is állandóan friss híreket kapnak! Stb. stb.

A „pasas megdolgozása“ ezután úgy történik, hogy megkapja a második csábitó levelet. Egy ilyenből idézzük az alábbi sorokat:

Magyar osztályomnak különben azért van nagy hire egész Magyarországon, mert a hazulról Hamburgig való utazásra is a legnagyobb gondot fordítja az utasnak az által, hogy az utazást már addig is nagyon megkönnyíti, amíg teljesen az én otalmam alatt Hamburgban nincsenek és aki ily módon utazott általam Amerikába, annak kellemes emlékeiben marad a nevem és új országból is szívesen fogja a rokonait vagy ismerőseit hozzám re-kommendálni.

Ha ismerősei közül többen is utazni akarnak és ön lesz szíves megírni a nevüket, azonnal küldök mindenkinek külön utasítást.

Ime így avatja áldozatait egyszersmind ügynökeivé, felhajtóivá a B. Karlsberg-cég. Csupa tilos, meg nem engedett agitáció. A levél szövege alatt bélyegzővel van nyomtatva — nehogy az áldozat figyelmét elkerülje az alábbi biztatás:

**Fiuméba szülő utlevéllel
Hamburgnak is lehet utazni.**

És ezeknek, a törvény egyenes kijátszására biztató gyalázatos leveleknek kézbesítését a magyar királyi posta nem tudja megakadályozni.

Természetes, hogy a csábítás, ígéretes mézes-mázos szavai behálózják a sorsával elégedetlen embert, akit ezután már sem a tetemes utazási költség, sem az utazás fáradalma nem riaszt többé vissza. A kivándorlás kalózái elsősorban arra törekednek, hogy a kivándorlást úgy tűntessék fel, mintha a tengeren átmenni nem jelentene többet egy macskaugrásnál. Optikai szemléltetésekkel is szédelegnek tehát. A Karlsberg cég nem áll éppen egyedül a csábítgatás ezen területén, jellemző azonban, hogy a cél előmozdítása kedvéért nem csak a magyar törvényeket hamisítják csábítgatásaikban, hanem magát a geografiát is! Egy kis fekete fonál az egész ut, ettől ugyan nem riad vissza a geografiát a Karlsberg-féle térképen tanulmányozó áldozat.

A levél maga így hangzik:

Wolf József urnak

Lázárköld, (Torontálom.)

Válaszolja b. soraira, tisztelettel értesítem, hogy nem várom be az előleget, hogy ezt a levelet minél előbb kezeihez juttathassam. Az előleg valószínűleg holnap érkezik meg, amikor is az „Amerika” gőzösn 3 helyet biztosítok az ön számára. A gőzös e hó 18-án indul, kérem tehát, hogy Lázárköldről február 18-án délután 5 óra 14 perckor induljon.

Hajójegyre nincs szükség, elegendő, ha az előleg beküldésére vonatkozó posta-vevényt mutatja elő a határon.

Ezután állomásról-állomásra részletezi B. Karlsberg az érkezés időpontját egészen Oderbergig, ahol 40 krajcáros jegyet váltat Wolfal Ratiborig. Itt kezdődik az üzleti terület:

Ratiborban képviselőm, Ludwig ur már várni fogja s egy Ratiborból Hamburgba szülő jegyet ad át és gondoskodni fog, hogy Ratiborból otalmam alatt, külön kocsin, átszállás nélkül tovább utazhassék Hamburgig. Hamburgban gondoskodni fogok arról, hogy minden ügye oly elintézés nyerjen, hogy sem gondja, sem panaszra oka ne legyen és zavartalan nyugalommal folytassa útját.

A levél következő része az utazás költségeit részletezi, ugyancsak állomásról-állomásra. Lázárköldről, az Alabama állambeli Sheffieldbe 143 forint 28 krajcár utiköltséget állapít meg. Jönni, jönni, minél gyorsabban: ez most a jelszava. Alabamában nagy kelete van az embernek. A cél érdekében tehát nem sajnál egy adag hazugsággal bátorságot önteni az emberáruba, aki esetleg az előleg beküldése után is meg találja gondolni magát. Felhábortóan vakmerő hazugsággal csábítja tehát áldozatát a kivándorlásra, egyenesen arra biztatva, hogy ne törődjék a törvény rendelkezéseivel. A levél erre vonatkozó része így hangzik:

Amennyiben utlevéllel Fiuméra, vagy más kikötőre szólna, nem szabad önt megakadályozni abban, hogy Hamburgon keresztül utazzék, mert ezt a törvény nem úgy írja elő. Nem szabad tehát felülnie azoknak az ügynököknek, akik azt szerették volna, hogy a hajójegyet náluk vásárolta legyen. A pénzért azt veheti, ami jól esik és senkinek sem áll jogában, hogy e tekintetben akármit is előírjon önnök.

Apróbb, jelentéktelenebb biztatások után egy kis újabb ember-kerítés reményében így végződik a levél:

Amennyiben több személy óhajtaná önnel utazni, kérem, küldjék be azonnal az előleget és a postai feladóvényt magukkal hozva jöjjenek valamennyien önnel.

Kellemes utazást kíván és az „Amerika” gőzösnél várja önt

tisztelettel
B. Karlsberg
Hamburg, Ferdinandgasse 15
(Olvashatatlan aláírás.)

Ez a Karlsberg cég munkája. Így tanítják az áldozatnak kiszemelt és megdolgozott embert törvénytörésre. A belügyminiszter azonban nem nézheti összetett kezekkel ezt az emberfosztogatást. A kalózhad működésének sietve kell véget vetni.

UJDONSÁGOK.

Jellacsics bakák merénylete.

— Forrongás a maskaras korzón. — A katonákat megpofozták. — A merénylő bakák menekülése.

Tegnap este majdnem veszedelmes vérontást idézett elő három ostoba horvát Jellacsics baka. Fél tizenegy óra tájban, amikor a korzón még rengeteg nép járt s hangosak voltak az utcák az álarcos és nem álarcos nép vig mulatásától, a városi torony előtt a Korzón nagy sokaság gyűlt össze. Két jókedvű fiúmei ifjú üzte a vig farsangi tréfát egymással. Szellemes bohóságokkal csakhamar magukra vonták a nép figyelmét s néhány perc alatt közel kétszáz ember vette őket körül.

A vig tréfalkozás közepette a tömeg közé lépett egy Jellacsics káplár és két közbaka, akik a két fiatalemberhez léptek és sértő szavakkal illették. A két polgármester sem volt rest, megadta a feleletet az egyenruhás katonák gorombaságaira. Erre a katonák közül az egyik árontott az egyik fiatalemberre és agyba-főbe verte. A másik fiatalember erre fölpofozta a merénylőt. A dulakodás közepette két katoná bajonettet rántott s ezzel kezdtek hadonászni. A körülálló nép elvesztette a türelmét. Neki-rontott a katonáknak és botok melkedtek feléjük. A katonákat a tömeg bizonyára agyonverí, ha egy rendőr közbe nem lép és figyelemzeti a katonákat, hogy meg ne mocsanjanak, mert különben leszurja őket. Ezután a rendőr a Descovich ház felé szorította a veszedelemben forgó három katonát, majd beuszkolta őket a kapuba és rájuk zárta. Közben egy hovédhadnagy és két Jellacsics hadnagy került a helyszínére, akik a kaput védtek, nehogy a tömeg berontson és kitöltse a boszszuját a katonákon. Az esetről értesült rendőrség nyolc rendőrt küldött a helyszínére és egy katonai őrzőterét telefonált a kaszárnyába. A tömeg ezután sem akart csillapodni. Mikor a három katonát az őrzőteret átvette, a tömeg rájuk akart rohanni, de a rendőrség visszaszorította és kordont alkotva kísérte a patrollt a Via Cappucini-ig, ahol elzárta a utcát.

A katonai parancsnokság vizsgálatot indított ez ügyben.

Szerkesztőségünk kérdést intézett az ezredparancsnoksághoz, hogy a katonák nevét megtudja. Ott azonban a fölvilágosítást a következőkben adták meg.

— A katonák nevét nem tudjuk, de hiszen ez nem fontos. Annyit azonban megállapítottak már, hogy a katonákat munkások, egy *kszindl* megtámadta s ezek védelmükre használták a bajonettet.

Katonáékról így intézik el az ilyen dolgokat.

— **Lux Terka Fiumében.** Lux Terka, a magyar irodalom legkiválóbb íróasszonya szombaton este városunkba érkezett, hol Szegffy Emmi urnő vendége volt. Az illusztris írónő vasárnap Abbáziába ment s a Bristolban szállt meg.

— **Pulszky Garibaldi — a hajózási főfelügyelőség főnöke.** Mint értesülünk, a Márk Károly min. tanácsos nyugdíjaztatásával megürült vasuti és hajózási főfelügyelőség főnöki állását Pulszky Garibaldi, a volt zágrábi üzlevezetővel töltik be.

— **A kamara ülése.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara holnap, kedden délután 6 órakor Maynier Károly elnöklésével ülést tart. A napirend a következő! Hivatalos közlések, a kereskedelemügyi miniszter leiratai a kikötői és állomásépítés stb. dolgában. A déli vasut válasza a forgalom javítása ügyében. A hazai iparpártoló egyesület javaslata egy nemzeti vásár rendezése ügyében. A miskolci ka-

mara átirata a cukoripar fejlesztéséről. A kaszai kamara egy átirata. Javaslát az adóreform ellen való tiltakozásra. A zárszámadási bizottság jelentése.

— **Kossuth Lajos Tivadar fiumei igazgató.** A fiumei törvényszék, amelynek hatáskörébe tartozik a Fiumében bejegyzett Magyar-Olasz Erdőipar Részvénytársaság tudomásul vette, hogy Kossuth Lajos Tivadart, aki eddig vonakodott magyar vállalatnál állást vállalni, legutóbb beválasztották a társaság igazgatóságába. Ez a vállalat vásárolta meg 1906. végén a szász egyetem erdősegeit, azokat, amelyeket Groedelék akartak maguknak potom áron megkaparítani. A cégjegyzési jogosultságát a minap vette tudomásul a törvényszék.

— **A D. G. T. sikkasztóját Fiumében elfogták.** A budapesti rendőrkapitányságtól távirati értesítés érkezett, hogy Mottl Károly 31 éves kereskedelmi alkalmazott, aki a Dunagőzhajózási társaságnál, ahol nyolc hónap óta alkalmazva volt, s 3000 koronát sikkasztott alkalmasint Fiuméba vette útját, hogy innen Amerikába jusson. A rendőrség két detektívje a személyleírás alapján tegnap-este a korzón fölismerte Mottlit és igazolásra szólította fel. Mottl a katonakönyvét mutatta föl, mire a titkos rendőrök felszólították, hogy kövesse őket a rendőrségre. Mottl minden ellenkezés nélkül engedelmeskedett a felszólításnak s néhány perc múlva már a rendőrtiszt szobájában volt. Ott beismerte, hogy ő az aki a Dunagőzhajózási társaságnál sikkasztott. De kijelenti, hogy az elsikkasztott pénz nem 3000 hanem 6-700 korona. A sikkasztást négy hónap óta üzte, oly módon, hogy a bérmutatásba minden héten 20-24 koronával többet vett föl, amit Horvát Nándor főgépész minden szó nélkül folyósított. Elmondotta, hogy azért vetemedett a sikkasztásra, mert 80 korona fizetésből nem tudott megélni. Erdekes, hogy mikor a rendőrtiszt azt kérdezte tőle, hogy mi a foglalkozása, azt felelte:

— Kereskedelmi alkalmazott — voltam. Most már semmi sem vagyok.

S ezután sűrűn omlott szeméből a könny. Mottl Károly csinos, elegáns megjelenésű fiatalember. A rendőrség 1 korona 20 fillért talált nála. Azt mondotta, hogy azért jött Fiuméba, hogy álláshoz jusson, mert Budapesten nem tudott megélni. Mikor Budapestre elutazott, csak hatvan koronája volt. Mottlit a rendőrség még ma átadja az ügységnek s holnap Budapestre szállítják.

— **A megkéselt rendőr.** A Mercato Coperto közelében levő „Alla Caprera” nevű ostériában szombaton este 9 óra után számos magyar hajó- és gyári munkás mulatott. A mulatság közben Német Márton és Orbán György munkások között verekedés támadt. A többi munkás is elővette bicskáját, de mielőtt vérontásra került volna a sor, a korcsmáros kiteszkolta őket. A verekedés erre az utcán folytatódott. A közelben posztot álló Jugovác rendőr a verekedők közé ment s egy munkást letartóztatott. Ez azonban a kéznél levő bicskával orron szurta a rendőrt és elmenekült. A rendőr utána sietett s mikor látta, hogy a legényt nem érheti utól, feléje lőtt a magasba. A legény azonban erre sem állott meg. Ez alatt két rendőr termett a helyszínről s kilenc munkást letartóztatott. A rendőrségen négyet nyomban szabadonbocsátottak. A többieket, miután semmi bizonyíték ellenük nem volt, közbotrányokokozásért 24 órai elzárására ítélték. A tettes még nem került meg.

— **Felolvasás.** Kemény Ödön, az Adria m. kir. tengerhajózási társaság titkára ma este fél 7 órakor a felsőbb leányiskola felolvasó termében előadást tart „A tengerészet és a nemzeti törekvések” címen.

— **Braun Márkus itthon.** Az Egyesült-Államok munkásügyi megbízottja, Braun Márkus Budapesten tartózkodik. Braun a Széll kormány alatt a magyar állam amerikai megbízottja volt, majd később előkelő összeköttetési révén az Egyesült-Államoktól kapott mandátumot a külföldi munkásügyek tanulmányozására. Két évvel ezelőtt nagy kellemetlensége volt a budapesti rendőrséggel, azt hitték ugyanis, hogy Braun olyan információkat adott az Egyesült-Államoknak, hogy a magyar kormány céltudatosan növeli az Amerikába való kivándorlást. Tudósítónknak kijelentette, hogy

most mint magán ember utazott Magyarországra, de már holnap tovább megy a kelet felé, ahol hivatalos ügyei vannak.

— **Házi multság a polgári leányiskolában.** Sikertült házi multságot rendeztek a női kézimunka tanfolyam növendékei február hó 23-ikán, vasárnapon a fiumei áll. polgári leányiskolában. A multság d. u. 4 órákor kezdődött Sándor Erzs: „Dr. Gyógykuthy Elvira“ című egy felvonásos vígjátékával, amelyet a növendékek kitűnő betanulással adtak elő. Preisz Lenke magyar népdalokat énekelt s szép énekével nagy tetszést aratott. A többi szereplők is hozzájárultak a sikerhez. Az énekkar magyar népdalokat adott elő. Az előadás után tánc következett, mely este 9 óráig tartott.

— **Vallás-háborúság.** Rismanje isztriai község horvát lakosai tömegesen áttértek a görög-katolikus vallásra s ezzel véget vetettek az egyházi háboruskodásnak. A község ugyanis külön plébánost követelt, de a felsőbb római katolikus egyházi hatóság nem adta meg. A horvátok erre kimondták, hogy nem járnak többé templomba s attól fogva a falu legöregebb embere vasárnaponként fölolvastat a bibliából, az esketéseket is magukban végezték, aminek az volt a következménye, hogy a népet kiközösítették.

— **A „Hamvasztás“.** Dr. Wilhelm Frigyes és Pap Sámuel folyóiratának, mely folyó évi január hó 1-én lépett második évfolyamába, most jelent meg a februári száma. Az új szám gazdag és változatos tartalmából kiemeljük *Korcsmáros Nándor*: A máglya című cikkét, *Laszky Olga*: Vázlat című versét és *Taxus Örökség* című érdekes novelláját. A lapra előfizetni lehet a kiadóhivatalban, Budapest, V. Nádor-utca 20. A „Hamvasztás“ szerkesztősége.

— **A gyorsírást elsajátítani óhajtók figyelmébe!** A Fiumei Magyar Gyorsírókör kebelében alakult gyorsíró-tanfolyamon a tanítás már megkezdődött és még rövid ideig vétnek fel jelenkezők. Tehát, akik a gyorsírást megtanulni óhajtják, azok jelentkezzenek a tanfolyam vezetőségénél minden kedden és pénteken este 8 és 9 óra között a „Kereskedők és Iparosok“ egyesületének helyiségében (a városi takarékpénztár épületében Caffè Grande mögött, földszint) az első vásárcsarnok bejáratával szemben.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison“ mozgófényképszínház legújabb műsora: A boszorkány csókja. — Velence Londonban. — A kis bicegő. — A tél közepén.

TAVIKAT. ☎ TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 22. A képviselőház mai ülésén *Justh Gyula* elnököl. Napirenden van a házszabályrevízió törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Pilisí István kijelenti, hogy Bécs parancsolta meg a kormánynak a házszabályrevízió és létszámemelést. Tiltakozik a javaslat benyújtása ellen.

Utána *Tolnay Lajos* beszél a házszabályrevízió törvényjavaslat mellett. Elősorolja, hogy mi mindent hozott a nemzetnek a koalíció küzdélmé.

Lengyel közbekialt:

— Lipótrendet sárga bugyogóban.

Tolnay a törvényjavaslat elfogadását kéri.

Farkasházy Zsigmond a házszabályrevízió ellen beszél. Tiltakozik az ellen, hogy a javaslatot napirendre tűzték. Ezt törvényellenes eljárásnak minősíti.

Farkasházy beszéde után *Polit Mihály* arra kéri a Házat, hogy beszédét kolnap mondassa el.

Ezzel az ülés véget ért.

Farnady Elemér dr. öngyilkossága.

BUDAPEST, febr. 24. *Farnady Elemér* dr. belügyminiszteri titkár, a fiumei kormányzóság volt kivándorlási előadója ma délelőt meglátogatta *Sárja János* százados hadbíró özvegyét, akitől nagy összeget kért, amelyet *Fiumeba* kellett volna küldenie. Az özvegynek a pénz nem állt rendelkezésére. Közben kiment a szobából, mire *Farnady* Elemér elővette revolverét és fölbölte magát.

Barabás és Holló v. b. t. t.

BUDAPEST, febr. 24. Megbízható forrásból eredő hír szerint *Barabás Bélát* és *Holló Lajost* legközelebb valóságos belső titkos tanácsosá nevezik ki.

Lovászy — belügyminiszteri államtitkár (?)

BUDAPEST, febr. 24. A „Magyar Esti-lap“ ma azt a hírt közli, hogy *Lovászy Márton* második belügyi államtitkárrá nevezik ki. *Lovászy Márton* egy nyilatkozatban meg cáfolta ezt a hírt.

Disszidensek népgyűlése.

BUDAPEST, febr. 24. A disszidens képviselők tegnap Oroszházán népgyűlést tartottak, amelyen hevesen támadták a kormányt. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a házszabályrevízió ellen.

Botrány az ügyvédi kamrában.

BUDAPEST, febr. A budapesti ügyvédi kamara tegnapi közgyűlésén több képviselő ügyvéd ellen beszélt. Nagy Dezső tiltakozott ez ellen, mire oly láрма és botrány támadt, hogy a közgyűlést föl kellett függeszteni.

Felelős szerkesztő: Korcsmáros Nándor.

Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

Fogzásban lévő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a SCOTT-féle Emulsio, mert elősegíti az étvágyat, erőt s egészséget ad s a fogak erősenéfehéren bujnak ki. A

Az Emulsio vasárnapon a SCOTT-féle módszer segítségével — a halászt — orjak figyelmébe venni.

SCOTT-féle Emulsio

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, előszeretettel veszik; szabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknek, valamint a gyermekeknek nyugodtalmat, háborítatlan éjszakákat biztosít.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettékek és szépitőszerek, b. stb.

Üveg- és porcellán-
raktáramat szép és
mésés olcsóságú tár-
gyakkal szereltem fel.

KORNICZAI G.

Via Governo 22. (Corso.)

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4½% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Dr. MARSIK ANDOR

ügyvédi irodáját

megnyitotta

a Corsia Deák 30 sz. ház I. em.

Rauschel Ferenc

első fiumei kézmű- és divatáruháza

a Corsón levő nagyarányu

árutermeit szives figyelmébe

ajánlja ugy a helybeli közön-

ségnek mint a Fiumében és

környékén időző idegeneknek.

Schenk Lajos

férfiszabó üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és francia szövetekből a a legkényesebb igényeknek megfelelő divatos öltönyöket és felső kabátokat mérsékelt áron.

Nagy raktár hel- és külföldi szövetekben.

Gyors és pontos kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Allamvasuti hivatalnokkal vagy raktárossal, negyven év körülivel levelezne

házasság céljából

házas csinos intelligens leány. Protekció, kelengye, örökségi osztalék. Leveleket „Alexandra“ címen a kiadóhivatal továbbít.

Napi 2-3 órai melékkereset

kinálkozik jó írásu magyar-német levelezőnek. A munka nincs időhöz kötve és esetleg otthon is elvégezhető. Ajánlatok „Magyar-német“ jellegével „A Tengerpart“ kiadóhivatalához küldendők.

15-18 éves fiu.

ki magyarul és olaszul tud, helybeli bankintézetnél hivatalszolgának felvétetik. Ajánlatok „Igyekvő 18“ jellige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Kirakat-rendező

elsőrangú erő, perfekt magyar-német árusító, keres nagyobb cégnél alkalmazást. Szives megkeresések „Agili“ jellegével a kiadóba kéretnek.

Potosnyak E.

FIUME, Corsia Deák 38 I. em.

elválal zongora-javításokat hangzolásokat mérsékelt áron.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női
divat-különlegességek

Fiumében kizárólag
Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Magyar cég. **Wellmann Testvérek** Nagy választék

FIUME, Via del Pozzo 2. Telefon sz. 19.

Vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsan felszerelt raktára olcsó árakon.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle Hazai gyártmányu losonci
Berndorfi nickeledények. Excelsior zománczedények.

1200 darab
uri női és gyermek
TÉLI TRIKÓT

tekintettel a téli szezon előre-
haladására bámulatos olcsón
ad el a

NEW-YORK

áruház
FIUME, Via Andrassy I. sz.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

JEGYEDÜLIFŐRÁKTÁROS
LEONESSA VINCENZO
Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso) Fiume Via Governo 22 (Corso)
Telefon sz. 504.

ELSO FIUMEI
RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra át-
veszek. Olcsó havi előfizetés ellenében
rendben tartom az egész ruhakészletet. 30
éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

Schönberg H. férfiszabó.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.

FABRO GIUSEPPE

Via Governo — FIUME — (Corso)

Késes és köszörüs

dus raktárral a legjobb minőségű
késárakban és mindennemű vágószerszám-
számban.

Nikkelezés és villanyerőre berendezett
műhely.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárak. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek,
pénzszekrények, konyhaedényekben stb

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet
Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

A **DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak**
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) **FIUMEI FŐRÁKTÁRA.**

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.

Jégygár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fű-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

LIEBL ISTVÁN
MONTE VERDE

vendéglője a Jelačić kaszárnyával
szemben.

Kitűnő magyar konyha

Hamisítatlan magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Olcsó havi előfizetések.

Fedett tekepálya.

Cinematograf „EDISON“

Mozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekintélyesebb ve-
títési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes üléssekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mernőki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.

Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram“ villanykörték 70% árammegtakarítással.

A
„De la Ville“
kávéházban

ma és minden este
BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

Fiumei első magyar rizshántoló-és
rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség
FÉNYKEMÉNYÍTŐ
táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

Elsőrangú divatszabászat
Himmel Ferdinánd Fiume

Via Adria I. sz. Zmaics-ház.

KÉSZIT:

Angol-, francia-, sport- és amazonruhákat.

Mérsékelt árak. ● Kifogástalan szabás.

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.